

vexi**INFO**68

ZPRAVODAJ STŘEDISKA VEXILOLOGICKÝCH INFORMACÍ
THE BULLETIN OF THE FLAG DATA CENTRE

červenec - srpen 2003
July - August 2003

IN THIS ISSUE

BANNER OF THE HRADEC KRÁLOVÉ NATIONAL GUARD

was painted by famous Czech artist Josef Mánes in 1848. It is exhibited in the Kinsky Palace in Prague where exhibition of the Mánes painters' family has taken place until October 2003.

SYMBOLS OF THE BANSKÁ BYSTRICA REGION IN SLOVAKIA

Similarly to other Slovak regional symbols, the arms of this region are also derived from those of historical dominions that existed on its area earlier. New symbols are presented in the Heraldry Register of the Slovak Republic under Reg. No: HR B-186/2002 since 29.04.2002.

TRUTH PREVAILS (2)

From history of the Czechoslovak presidential flag.

SERBIA AND MONTENEGRO

row over the new state's flag.

SLOVENIA WILL ADOPT A NEW FLAG?

Due to its possible confusion with those of Slovakia, Russia, Croatia, or Serbia a new flag of Slovenia is seriously discussed. Government has opened a public competition for appropriate symbols; its results are to be published in October 2003.

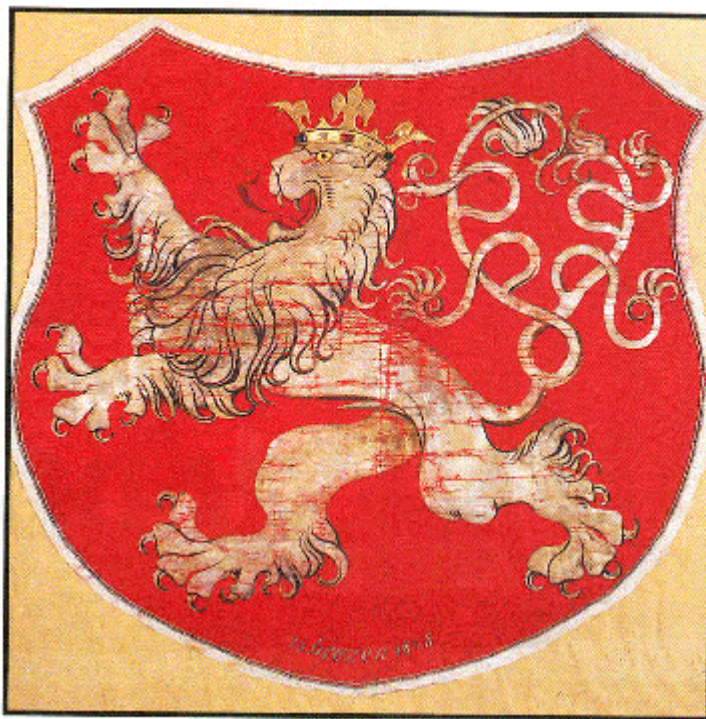
HERALDIC CONVENTIONS USED ON COMMUNAL FLAGS (8)

This part deals a heraldic convention of crown used on civic flags in the Czech Republic.

translated by J. Martykán

MÁNESŮV PRAPOR KRÁLOVÉHRADECKÉ NÁRODNÍ GARDY

Králové hradecká Národní garda byla ustavena na jaře roku 1848. Měla 330 ozbrojenců ve třech setninách a vznikla jako reakce na drancování v hradeckých obchodech dne 2. dubna téhož roku. Garda měla také svůj prapor, který nakreslil Josef Mánes. Na líci je znak českého království a na rubu postava sv. Václava. Prapor byl vysvěcen 28. září 1848 na Velkém náměstí v Hradci Králové královéhradeckým biskupem a převzal jej praporečník gardy Täubner. Národní gardu v Hradci Králové rozpustil císař František Josef I. dne 22. srpna 1851.

Prapor královéhradecké Národní gardy, 1848, líc

Prapor je umístěn v Muzeu východních Čech v Hradci Králové, ale od 20. června do 2. listopadu 2003 jej můžete shlédnout na výstavě *Malířská rodina Mánesů* v paláci Kinských v Praze.

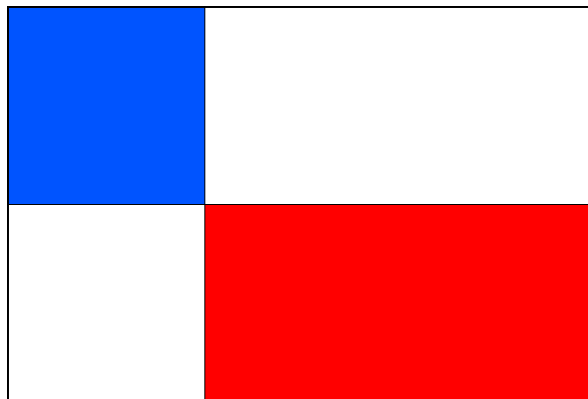
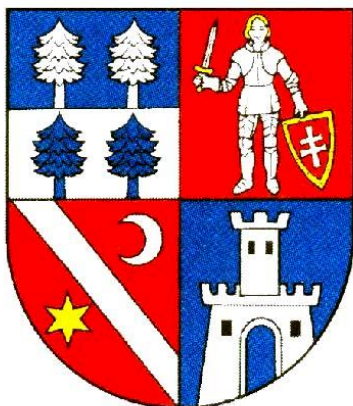
pex

Jaroslav Šůla: Pod Mánesovým praporem, in: Hradec Králové harmonie věků, ORBIS 1995, s. 22, 23.

SYMBOLY BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJE (SLOVENSKO)

Banskobystrický samosprávný kraj se nachází na území několika historických žup, jejichž symboly se objevily na znaku kraje.

Znak je čtvercový. V prvním modro-bíle děleném poli se nachází prvky ze znaku Zvolenské župy – smrky. V druhém poli je rytíř ze znaku Novohradské župy. Ve třetím poli jsou zkombinovány symboly Tekovské župy – šikmé stříbrné břevno a Hontianské župy – stříbrný půlměsíc a zlatá hvězda. V posledním poli je hrad pocházející ze znaku Gemersko-malohontianské župy.

Dne 15. 11. 2002 svánilo zastupiteľstvo Banskobystrického samosprávneho kraja na svojom 7. zasadnutí Všeobecne záväzné nariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja č. 1/2002 o používaní symbolov Banskobystrického samosprávneho kraja. Tento dokument stanoví, že symboly kraja jsou znak, vlajka a pečeť. Oficiální popis znaku zní: „Štvrtý štít : prvé pole modro – strieborno delené s dvomi a dvomi vyrastajúcimi smrekmi, všetko striedavých tinktúr, v druhom, červenom poli zlatovlasý rytier v striebornom brnení, v pravici so strieborným mečom so zlatou rukoväťou, ľavicou sa opierajúci o červený, zlatom okovaný štít so strieborným dvojitém krížom, v treťom, červenom poli strieborné šikmé brvno, sprevádzané hore strieborným polmesiacom, dolu zlatou hviezdou, zo spodného okraja štvrtého, modrého poľa vyrastajúci strieborný hrad s jednou vežou a s otvorenou bránou vo farbe štítu.“

Vlajka kraja je tvořena modrým karé nad stejně velkým bílým čtvercovým polem a dvěma vodorovnými pruhy, bílým a červeným. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3. V textu obecně závazného nařízení je vlajka popsána takto: „Vlajka samosprávneho kraja má podobu raz deleného a raz v jednej tretine od žrde štípeného listu, ktorého polia sú sfarbené modro-bielo-bielo-červená. Pomer strán vlajky listu je 2 : 3.“. Dále je zde určeno, že vlajku smí používat pouze orgány samosprávneho kraja, zatímco jiné právnické osoby a občané mohou používat prapory vytvořené podle vlajky samosprávneho kraja.

Pečeť kraja má kruhový tvar o průměru 36 mm se znakem samosprávneho kraja uprostřed. Dole začínající opis zní: *BANSKOBYSSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ*.

V heraldickém rejstříku je ještě uvedena standarta předsedy samosprávneho kraja, která je lemována osmnácti šikmými pruhy, modrými, bílými a červenými. Symboly jsou v rejstříku vedeny od 29. 4. 2002 pod signaturou HR B-186/2002.

Petr Exner

Zdroje: Symbol VÚC, in: Podnikanie-demokracia, pravidelná príloha Hospodárskych novín o malom a strednom podnikaní a samospráve, ročník II., č. 5. máj/2003
Materiál k jednání 7. zasadnutí Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja dne 15. 11. 2002 č. 2002/006703/2.
Peter Kartous, Ladislav Vrteľ: Heraldický register Slovenskej republiky III, Ministerstvo vnútra SR a Matice slovenská, 2003.

1920 – 1960

Prezidentská vlajka stanovená zákonem z 30. března 1920 byla bílá s okrajem skládajícím se z bílých, červených a modrých plamének. Uprostřed bílého pole byl vetkán velký státní znak.

Prezidenti ji užívali až do roku 1960 s výjimkou období okupace v letech 1939 - 1945. Protektorátní symboly byly zavedeny až po protestech okupačních úřadů. Z vlajky státního prezidenta zmizelo heslo "Pravda vítězí" a tehdejšími heraldikům se podařilo zabránit, aby byl na protektorátní vlajku vložen nacistický symbol.

Po osvobození v květnu 1945 a ztrátě území Podkarpatské Rusi ztratily své opodstatnění střední a velký státní znak. Na prezidentské standartě však velký znak zůstal až do roku 1960.

1939 – 1945

Po dobu okupace byla zavedena vládním nařízením ze dne 19. října 1939 č. 222/1939 Sb. zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava prezidentská vlajka, která nesla větší státní znak na bílém listu s plaménky obdobným tomu, jaký byl používán před válkou.

V Neubeckerově Flaggenbuchu je uvedeno její vyobrazení s lemem tvořeným z červených bílých a modrých obdélníčků, ale ve skutečnosti byl lem tvořen plaménky. Dokládá to fotografie autostandarty na pancéřovaném automobilu Mercedes Benz 770, který obdržel státní prezident Emil Hácha v červenci 1942 jako osobní dar od Hitlera ke svým sedmdesátým narozeninám a vyobrazení originálu prezidentské standarty v publikaci Zbyška Svobody.

pex

Zdroje:

- PhDr. Věra Malá: Pravda vítězí, <http://www.hrad.cz> (1920-1960, citace).
- Ottův Slovník Naučný Nové Doby (díl I/2 Br-Dej), barevná příloha STÁTNÍ ZNAKY A VLAJKY, Standarta presidenta republiky, za s. 1136
- Ottfried Neubecker: Flaggenbuch, Berlin 1939.
- Všechny prezidentovy vozy – historie viděná okny automobilů Pražského hradu (Publikace vydaná k příležitosti výstavy Všechny prezidentovy vozy v jízdárně Pražského hradu (16.7. – 1.9.1996) redakcí Technického magazínu T96 ve spolupráci s Národním technickým muzeem a Správou Pražského hradu.), s. VII, obr. 11.
- Zbyšek Svoboda: Československá státní a vojenská symbolika, FMO 1991, příloha 23.

SPORY O VLAJKU NOVÉHO SOUSTÁTÍ

Dne 5.2.2003 vstoupil v platnost zákon o ustavení unie Srbska a Černé Hory, když den předtím zanikla její předchůdkyně, Jugoslávská svazová republika. Zatímco společné orgány unie jsou pomalu zřizovány, zákon o nové vlajce, hymně a dalších státních symbolech má být přijat až koncem roku. Dočasně se proto používá symbolika bývalé Jugoslávie, tedy vlajka se třemi vodorovnými pruhy – modrým, bílým a červeným. Spor o podobu nové vlajky se však rozhořel již v dubnu 2003, kdy vládnoucí srbská politická strana, Demokratická opozice Srbska, prohlásila, že z praktických důvodů by bylo vhodné používat jako symbol unie dosavadní vlajku srbskou. K tomu se kriticky vyjádřili vládnoucí činitelé Černé Hory, kteří návrh Srbů označili za nepřijatelný a nevhodný s tím, že by měla být vytvořena vlajka zcela nová, která by plně odpovídala významu rovnoprávné unie obou historických států. Přestože je černohorská vlajka téměř identická se srbskou (liší se pouze světlejším odstínem modré), navrhuje Černohorci kompromisní řešení sestávající ze dvou svislých pruhů – červeného za Černou Horu a modrého za Srbsko. Protože však z důvodu zaměnitelnosti této vlajky se starou vlajkou Haiti bude muset být patrně červený pruh umístěn na čestnějším místě při žerdi, nelze očekávat, že by tento návrh prošel v Srbsku bez připomínek.

-jm-

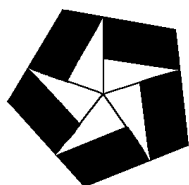
Zdroj: (<http://news.bbc.co.uk/1/hi/europe/2964241.stm> z 21.4.2003)

BUDE MÍT SLOVINSKO NOVOU VLAJKU?

Do 30. září mohou občané Slovinska posílat své návrhy do soutěže na novou vlajku svého státu. Do 30. října je vyhodnotí odborná komise a své závěry předloží parlamentu. Důvodem pro změnu vlajky je její současná podobnost především se slovenskou vlajkou, ale i s vlajkami Ruska, Chorvatska či Srbska. Odborníci nepředpokládají, že by došlo ke změně tradičních panslovanských barev na vlajce, ale že budou zvoleny jiné vexilologické figury. V pondělí (9. června 2003) v tisku zveřejněná výzva se netýká pouze vlajky, ale všech státních symbolů. Nezměněna zůstane pravděpodobně pouze státní hymna zvaná Zdravljica, kterou napsal Franc Prešeren a která je unikátní tím, že prý je jedinou pijáckou písní, která se stala státní hymnou.

pex

Zdroje : Slovinsko chce novou vlajku a státní znak (čtk), in: Lidové noviny, 11. června 2003, s. 10

STŘEDISKO VEXILOLOGICKÝCH INFORMACÍ
FLAG DATA CENTRE
ing. Petr Exner
Havlíčkova 294
500 02 Hradec Králové
Czech Republic

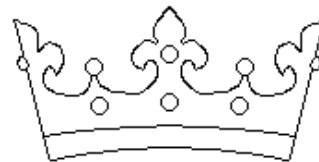
e-mail: petr.exner@uhk.cz
website: <http://web.uhk.cz/cvp>

OBEČNÉ FIGURY NA PRAPORECH OBCÍ (8)

KORUNA

Koruna je symbolem panovnické moci. Proto na praporech zhusta připomíná, že město patřilo kdysi královi. Najdeme i případ, kdy je koruna mluvícím znamením (Lanškroun – Landskron, Zlatá Koruna). Koruna je také atributem sv. Jošta (na praporu Pertoltic)

Je zpravidla žlutá i když jsou někdy použity i jiné barvy (červená na praporu Trpína či černá na praporu Krasova či bílá na praporu obce Loučka). Zpravidla je kreslena se třemi lístkovými výběžky v podobě heraldické lilie, často osazena drahými kameny a perlami.

Vyskytují se i jiné typy korun - routová koruna (Malý Bor) tvořená obloukem s drobnými lístky, pohanská koruna mající pouze hroty bez ozdob (Zámorsk) a další.

Ojediněle se vyskytující královská koruna má navíc viditelný oblouk s křížkem na vrcholu (Čeperka).

Petr Exner

Některá města a obce, která mají tyto figury na praporu: Božanov (NA), Budětice (KT), Dobroslavice (OP), Jetřichovice (DC), Jílové u Prahy (PZ), Křekov (ZL), Libochovice (LT), Lodhěřov (JH), Rudolfovo (CB), Teplá (KV), Uhřetice (BL), Žarošice (HO).